

Cociente entre o nº de casos das semanas 33 a 36 e a media do período histórico (escala logarítmica).

EN BREVE...

CONTROL DA RABIA HUMANA: RESPONSA SANITARIA ÁS MORDEDURAS DE ANIMAIS EN GALICIA

Como consecuencia da declaración de Galicia como territorio libre de rabia, feita en 1994 pola Consellería de Agricultura, Gandería e Montes¹, e a recente restructuración dos servizos veterinarios; a resposta sanitaria dada ás mordeduras de animais experimentou unha lixeira modificación. Por iso, de seguido coméntanse brevemente as recomendacións actuais², que ó afectaren á vixilancia dos animais agresores, altera tamén o xeito de notifica-la mordedura³.

A decisión de tratar⁴ a unha persoa mordida cara a previ-lo desenvolvemento da rabia, tómasse dependendo (1) do tipo de animal agresor, que pode ser doméstico (para nós, cans e gatos) ou salvaxe (en xeral, morcegos); (2) da posibilidade de acceder a el (pode estar localizado, vivo ou morto, ou non estalo); e, (3) da concorrencia das que imos chamar **circunstancias de risco**, a saber:

- Que a persoa fose mordida nunha zona na que a rabia é endémica.
- Que se saiba de certo que o animal agresor proceda dunha zona endémica. (O período de incubación da rabia no can e no gato varía, en ámbalas dúas especies, de 14 a 60 días).
- Se hai unha sospeita cualificada de que o animal agresor padece rabia. (Entenderase por sospeita cualificada a que ten un veterinario ou calquera outra persoa familiarizada coa rabia animal).

Animais domésticos

Se non se da **ningunha circunstancia de risco**, *este o animal que morde localizado ou non*, non é necesario, en principio, facer nada. Nembargantes, pódese lembrar que se pasan 10 días sen que o animal agresor amose síntomas rábicos ou morra, ese animal non é transmisor da rabia. Só cando se dean **circunstancias de risco** é cando se ten que **notificarlo feito de xeito urxente á Sección de Epidemioloxía da Delegación Provincial da Consellería de Sanidade e Servizos Sociais (pódese utilizar tamén o SAEG)**. En liñas xerais, as recomendacións son:

1. Se a persoa fose mordida nunha zona na que é endémica a rabia, recomendaráselle o tratamento.
2. Se o animal agresor procede dunha zona endémica, recomendarase tamén o tratamento. Se o animal estivese localizado, somete-

ruse a vixilancia e, se o resultado desta fose negativo, suspenderase o tratamento.

3. Se hai unha sospeita cualificada de que o animal agresor padece rabia, iniciarase o tratamento, que será interrompido se o animal está localizado e supera a vixilancia.

Animais salvaxes

Cando o animal agresor é salvaxe (morcego) procederase do xeito seguinte:

1. Tentarase atrapa-lo animal, para o seu ulterior estudio.
2. Notificaráselle urxentemente á Sección de Epidemioloxía da Delegación Provincial da Consellería de Sanidade e Servizos Sociais, xa que haberá que inicia-lo tratamento da persoa.

Resumo das actuacións:

- Tratamento da ferida.
- Profilaxe antitetánica, de se-lo caso.
- Avaliación da necesidade de tratamento anti-rábico:
  - Animal doméstico* (cans e gatos)...
Sen circunstancias de risco → Nada.
Circunstancias de risco → Notifícalo.
  - Animal salvaxe* (morcegos)... → Notifícalo.

¹ Xa que pasaran trinta e dous anos de "silencio epizootolóxico desta enfermidade (...), tanto no seu ciclo silvestre coma urbano". Esta medida "fai innecesaria a vacinación de cans e gatos", e concentra as actividades de protección no censado e rexistro dos animais receptibles da enfermidade e na vixilancia da súa entrada e saída de Galicia. (Orde do 15/2/1994; publicada no DOG nº 43, do 8 de marzo.)

² Nas datas próximas publicarase, como "guía de saúde pública" o protocolo de control da rabia humana en Galicia. Nel describíse polo miúdo todos aqueles aspectos do control que aquí só son apuntados.

³ Esta foi a razón pola que nos novos materiais para declara-las EDO se suprimiu, da follas de declaración individualizada, o apartado dedicado á notificación das mordeduras. Lamentable-mente, un erro pola nosa banda, ó non comenta-lo cambio na follas que acompañaba ós novos materiais, provocou certos problemas que este comentario tenta solventar.

⁴ No eido deste comentario entenderase por tratamento dunha persoa mordida a administración de (i) inmunoglobulina anti-rábica humana e (ii) vacina de células diploides humanas.

SISTEMA DE ALER TA EPIDEMIOLÓXICA DE GALICIA

TELÉFONOS DIRECTOS Horario de Oficina	Epidemioloxía A Coruña 18 58 34	Epidemioloxía Lugo 29 41 14	Epidemioloxía Ourense 38 63 69	Epidemioloxía Pontevedra 80 58 72

EPIDEMIÓLOGO DE GARDA (Forá de horario de oficina) Tfno: 989 - 53 38 05

A través do 061 tamén é posible contactar co SAEG

BOLETÍN EPIDEMIOLÓXICO DE GALICIA
SERVICIO DE INFORMACIÓN SOBRE SAÚDE PÚBLICA. Dirección Xeral de Saúde Pública
Avda. do Camiño Francés, nº 10 - baixo. 15771 - SANTIAGO DE COMPOSTELA
Telf.: 981 - 54 29 29 - Fax: 981 - 54 29 70 - E-mail: dxsp3@jet.es

Vol. IX / 1996
Núm. 6
Cuadrisemanas 9 á 13/96
(11 de agosto ó 28 de decembro)

CONSELLERÍA DE SANIDADE E SERVIZOS SOCIAIS
Dirección Xeral de Saúde Pública

Data de impresión: maio 1997

BOLETÍN EPIDEMIOLÓXICO DE GALICIA

A CAMPAÑA DE VACINACIÓN FRONTE O MENINGOCOCO C: RESULTADOS E PRIMEIRA AVALIACIÓN

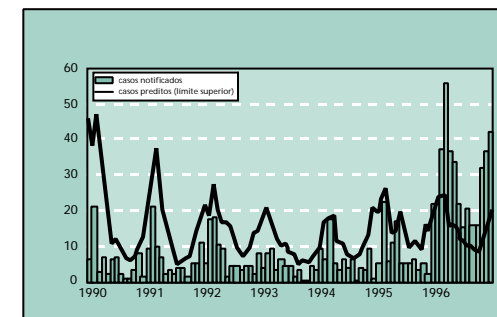
En números anteriores do BEG¹⁻³ xa se comentou a evolución da enfermidade meningocócica en Galicia, o seu aumento a partir de 1995 e o predominio de meningococos do serogrupo C, máis concretamente da cepa C :2b: P1.2.5. Informouse tamén das características xerais da campaña de vacinación⁴ fronte á enfermidade meningocócica do serogrupo C, rematada hai tres meses e destinada ós nenos e mozos que tiñan entre 18 meses e 19 anos.

Agora cómpre resumi-los resultados da campaña e principia-la exposición do seu efecto. Farémolo de contado, mais antes resumímo-lo comportamento da enfermidade durante o ano 1996, que será o primeiro referente para avalia-lo efecto da campaña a curto prazo. (Neste sentido temos que facer unha puntualización, que coidamos necesaria para interpreta-los resultados de futuros informes. Como queira que é limitada a duración da protección proporcionada pola vacina, o efecto da campaña de vacinación non é estable, non ten carácter acumulativo. Polo tanto, dependendo da evolución da infección na comunidade, da duración da protección vacinal, e da interacción que poida haber entre ámbalas dúas, podería estragarse o efecto obtido nun primeiro momento. Isto obriga a manter unha vixilancia especialmente intensa non vindeiros anos).

A enfermidade meningocócica no ano 1996

Durante 1996, en Galicia detectáronse, por vixilancia activa, 393 sospeitas de enfermidade meningocócica, que supoñen unha taxa bruta de 14,5 casos por cen mil habitantes. Esta taxa, que practicamente cuadruplica o valor da observada en 1995, representa o incremento interanual de máis importancia tralo observado en 1971, feito que queda ben reflectido na figura de abaixo.

Fig. 2

Por serogrupos, confirmase o predominio do C, que deu conta de 171 casos (83% de tódolos casos nos que se coñeceu o serogrupo, feito que ocorreu no 52 % deles). Por idades, se ben atopamos un aumento nas taxas de todas elas, comparadas coas observadas no trienio 1992-94¹, medraron máis nas idades que van de 5 a 14 anos, onde viñeron a multiplicarse por nove. Nembargantes, segundo se recolle na táboa 1, o risco é maior nos que teñen de 0 a 4 anos, especialmente nos menores de 2 anos.

En xeral, a meninxite foi a manifestación clínica máis frecuente (2 de cada 3 casos), aínda que nos casos nos que se confirmou o serogrupo C fose lixeiramente menor (60%). Tamén a letalidade, que en xeral foi dun 5%, nos casos de serogrupo C variou, xa que acadou un 8,8%. (A específica do serogrupo B foi dun 3 %).

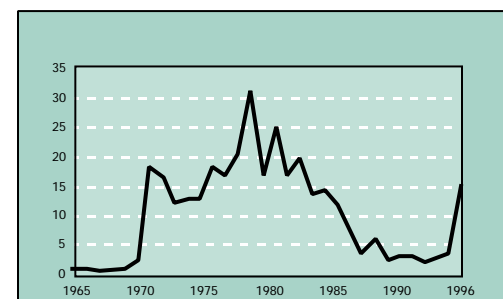
Táboa 1: Distribución por idades dos casos de enfermidade meningocócica en Galicia no ano 1996

idade (anos)	Todos(1)		Serogrupo C		
	casos	taxa (2)	casos	taxa (2)	taxa (3)
0-1	87	219,9	43	108,7	176
2-4	107	165,7	42	65,1	140
0-4	194	186,3	85	81,6	153
5-9	84	70,5	28	23,5	58
10-14	47	29,6	18	11,3	25
15-19	42	19,5	25	11,6	15
20 ou máis	24	1,1	15	0,7	1
todos (4)	391	14,5	171	6,3	12

- (1) Refírese a tódolos casos de enfermidade, sexan do serogrupo que sexan, agás dous con idade descoñecida.
- (2) Taxa bruta observada, casos/cen mil habitantes.
- (3) Taxa bruta estimada para o serogrupo C asumindo que nos casos de serogrupo descoñecido se mantén a proporción de serogrupos observada (83% C; 17%, B). Casos por cen mil habitantes.
- (4) Tódolos casos, agás dous de idade descoñecida.

Neste ano o control da enfermidade baseouse na actuación nos contactos estreitos dos casos⁵. A súa aplicación e a idade dos

Fig. 1

Ademais, o crecemento mantívose durante todo o ano, se como criterio utilizamos o acadar valores que van máis aló do límite superior do intervalo de confianza das predicións feitas cos datos de 1970 a 1995. (O modelo é o mesmo xa presentado³, mais sen variable "intervención"). Podémolo ver na figura 2, onde se amosan os casos por cuadrisemanas ocorridos dende 1991 a 1996 (barras) e o límite superior das predicións (liña).

SUMARIO

- A campaña de vacinación fronte ó meningococo C: resultados e primeira avaliación.
- Situación das EDO na cuadrisemana 9/96.
- EN BREVE...: Control da rabia humana: resposta sanitaria ás mordeduras de animais en Galicia.
- ANEXOS I ó III: Situación das EDO nas cuadrisemanas 10 á 13/96.
- ANEXO V: Protocolos de actuación fronte ás Meninxites infecciosas (actualizados).
- ANEXO VI: Avaliación do programa escolar sobre VIH/SIDA, 95/96.

